

Тақырып: Мәдениет және өркениет.

Жоспары:

- 1.Өркениет ұғымы, оның құрылымы.**
- 2.Өркениет теориялары.**
- 3.Мәдениет пен өркениеттің арақатынасы.**

1.Өркениет ұғымы

(лат. Цивилис- қоғамдық, азаматтық)

- Орта ғасырларда өркениет деп қалалық өмір туралы айтатын болған,
ал ағартушылық кезеңінен бастап, білімді адамдар қоғамын айтатын болған.
- 19 ғасырда көптеген ғалымдардың концепцияларында қоғам дамуындағы белгілі бір кезеңді айтатын болған.

Өркениет - белгілі бір қоғамдық-саяси дәуірге тән қоғамдық даму және материалдық мәдениеттің даму сатысы.

Освальд Шпенглердің концепциясы (1880-1936)

Өзінің «Еуропаның күйреуі» деген еңбегінде сегіз мәдениетті көрсетеді:

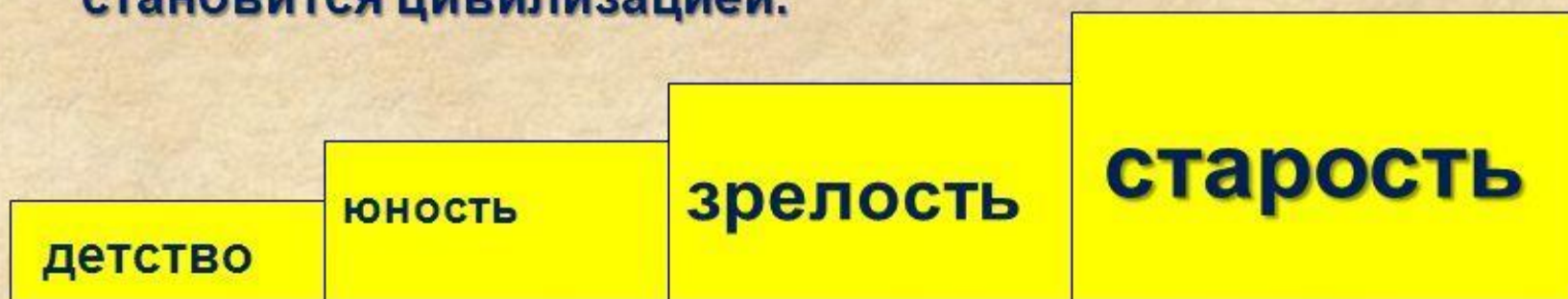
- ✓ Үнді
- ✓ Қытай
- ✓ Вавилон
- ✓ Египет
- ✓ Антикалық
- ✓ Араб
- ✓ Батысеуропалық

По мнению Шпенглера, «культура – это организмы, а мировая история есть их коллективная биография.» Философ считал, что культуры рождаются, растут, и, выполнив свое предназначение, умирают.

Каждая культура проходит через стадии, аналогичные развитию живых организмов (человека, дерева, цветка). По мнению философа, каждая культура имеет свою душу. Когда же она выполнила свою задачу, она «вдруг застывает» и становится цивилизацией.

«Цивилизация – смерть культуры (по Шпенглеру), переход точки зрения на мир с «орлиной» на «лягушачью»»

Ницше

ЦИВИЛИЗАЦИЯ

Шпенглердің пайымдаулары:

- Өркениет мәдениет дамуындағы соңғы кезең, мәдениет өз шарықтау шегіне жетеді де құлдырайды..
- Кез келген жеке мәдениет өміршең Өркениетті тудыруы мүмкін.
- **Мәдениеттің өмір сүру ұзақтығы -1000 - 1500 жыл**

Арнольд Тойнби «Тарихтың жетістігі»

- Оның ойынша дамыған Өркениеттер белгілі бір жетістіктерді қолдана отырып басқа өркениеттерге бәсекелестікке шақырады.
- Өздерін сақтау үшін аз дамыған өркениеттер күресуге, тәжірибе жинақтауға мәжбүр.
- Оның ойынша **Батыс** үнемі алдыға шығып, ал **Шығысқа** ғылымда, ғарышта, қорғаныс саласында қарсы шаралар қабылдауға мәжбүр. Себебі, өз мемлекеттігінен және саясаттағы, экономикадағы дербестіген айырылуы мүмкін.

Қоғамды өркениеттерге бөлу

нұсқалары:

- 1.Тарихи-уақыттық дәуірлерге бөлу**
(антикалық, ортағысырлар, замануи)
- 2.Аймақтық-этникалық бөлу принципі.**
- 3.Формациялық немесе әлеуметтік-таптық принцип (Маркстың үлгісі)**
- 4. Діни-рухани айырмашылықтар негізінде (Христиан, мұсылман)**
- 5.Ғылыми-техникалық даму және белгілі бір технологияның үстемдігі негізінде (Д. Беллдің үлгісі)**

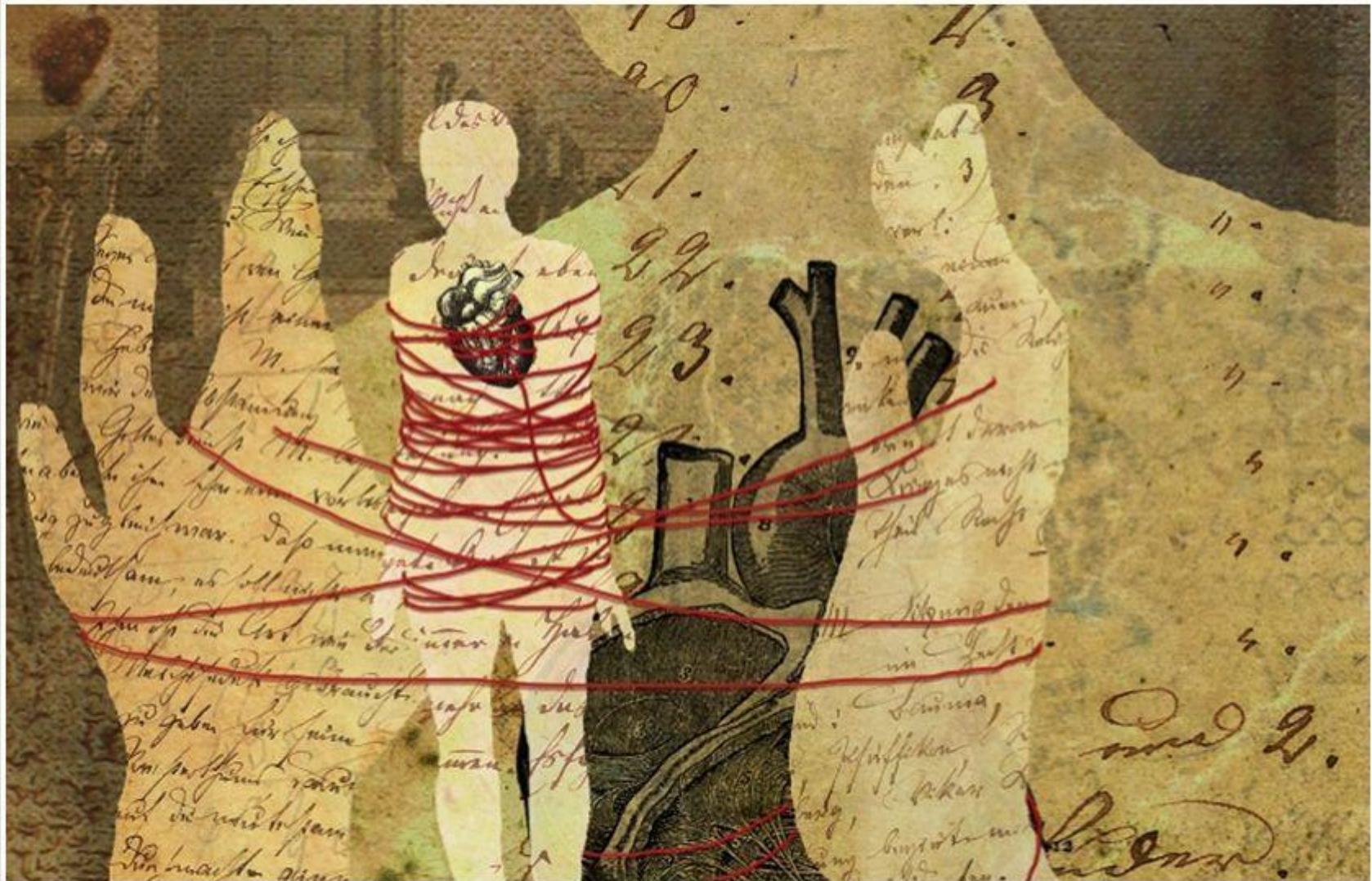
Мәдениеттің психоталдаулық концепциясы

3. Фрейд (1856–1939) –өзінің мәдениет туралы түсініктерінде екі қарама-қайшылықты байқаған: өзінің табиғи жаратылысындағы **бейсана, жыныстық құштарлық және дөрекелік және бейсаналықтың тілектерден бас тартуға негізделген мәдениет арасында.**

Фрейд бойынша, Мәдениет – бейсаналықты қамауда ұстау.

Мәдениет инстинктілерді қатаң бақылайды. Осыдан Фрейд мәдениеттің дамуы адам бақытының төмендеуіне, кінәлілік және қанағатсыздық сезімін, табиғи тілектерін баса отырып күшейтуге алып келеді.

Главная проблема, которую пытался решить Фрейд —

культуре общества.

Модели общественного развития в XX

В.

Д. Беллдің концепциясы

Характерные черты	Доиндустриальное общество	Индустриальное общество	Постиндустриальное общество
Главная сфера экономики	Сельское хозяйство	Промышленность, индустрия «дымных труб»	Сфера услуг, наука, образование, информатика
Факторы, лимитирующие развитие общества	Земля	Капитал, техника	Информация
Главная форма богатства	Сельскохозяйственный продукт	«Огромное скопление товаров»	Развитый интеллектуальный и духовный мир людей
Господствующая социальная группа	Землевладельцы	Собственники капитала, акционеры	Технократы корпораций
Роль государства	Минимальна	Ограничена регулирующим воздействием	Значительна (государство — регулятор рынка, партнер по обеспечению НТП, главный координатор деятельности многих людей и корпораций)
Регулятор производства	Потребности	Цены	Государственное и корпоративное планирование, цены
Главные цели производителей	Удовлетворение первичных материальных потребностей	Максимизация прибыли	Достижение высокой эффективности производства, устойчивой прибыли и лидирующих позиций в отрасли

Карл Ясперс (1883-1969)

- Дәуірдің рухани жағдайы (1931);
- Философия (1932);
- Философиялық сенім (1948);
- Тарихтың мағынасы мен міндеттері (1949);

К.Ясперс «белдеулік уақыт» теориясын дамытты.

Алғашқы өркениеттер К. Ясперстің пікірі бойынша Ніл, Қосөзен, Инд, Хуанхе аңғарларында пайда болды.